

Rapport 2010:11 R

Disciplinärenden 2009 vid högskolor och universitet

Rapport 2010:11 R

Disciplinärenden 2009 vid högskolor och universitet

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Disciplinärenden 2009 vid högskolor och universitet

Utgiven av Högskoleverket 2010

Högskoleverkets rapportserie 2010:11 R

ISSN 1653-0632

Innehåll: Högskoleverket, juridiska avdelningen, **Pontus Kyrk**

Omslagsbild: Namn

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Innehåll

Sammanfattning	5
Årets genomgång av disciplinärenden	6
Utgångspunkter för genomgången	6
Antalet ärenden i disciplinnämnderna har minskat	6
Påföljderna	6
Grunderna för disciplinåtgärderna	8
Avstängningstidens längd fortsätter att vara kring sex veckor men minskar för plagiering	9
Antalet disciplinärenden fortsätter variera i mindre omfattning mellan lärosätena	11
Fortsatt fler män än kvinnor som blir föremål för disciplinåtgärd såväl i antal som i procent av antalet studenter	13
Slutord	14

Sammanfattning

Högskoleverket har sedan år 2001 redovisat statistik och reflektioner med anledning av de disciplinärenden som har beslutats av universitet och högskolor enligt 10 kap. högskoleförordningen (1993:100). År 2009, liksom de senaste fyra åren, omfattar genomgången även de tre större enskilda utbildningsordnarna Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping. I de fall en jämförelse görs med tidigare år är utgångspunkten år 2005, dvs. det år då dessa tre lärosäten började ingå i statistiken.

En genomgång av besluten i disciplinärenden visar att 508 studenter blev föremål för en disciplinär åtgärd år 2009. Det är en minskning med sju procent från år 2008. Detta motsvarar dock endast 0,17 procent av antalet helårsstudenter. Om man i stället räknar på antalet registrerade studenter – vilket egentligen vore mera korrekt – skulle relationen disciplinärenden/antal studenter bli bara cirka 0,11 procent. År 2008 var samma siffra cirka 0,13 procent.

Av de 508 studenter som blev föremål för disciplinära åtgärder 2009 avstängdes 379 och 129 fick en varning. Jämfört med år 2008 har antalet avstängningar minskat med cirka nio procent. Antalet varningar 2009 är i princip detsamma som år 2008.

Högskoleverket har delat upp de olika typerna av ärenden i sex kategorier:

1. Fuskklappar och otillåtna hjälpmedel.
2. Otillåtet samarbete.
3. Plagiat och fabrikation.
4. Förfalskning av dokument.
5. Störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt.
6. Sexuella eller etniska trakasserier.

Den vanligaste orsaken till att studenter blev föremål för disciplinåtgärder var, liksom vid de föregående årens granskningar, plagiering. Detta skedde i 303 fall, varav 244 avstängdes. År 2008 var motsvarande antal 302, varav 256 avstängdes. Antalet studenter som avstängdes eller varnades var alltså i princip detsamma år 2009 som 2008.

Antalet ärenden rörande otillåtet samarbete är den kategori som minskat mest, från 97 år 2008 mot endast 55 år 2009.

År 2006 utgjorde andelen kvinnor cirka 60 procent av studenterna. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnor endast 36 procent. Andelen kvinnor som blev föremål för en disciplinåtgärd är densamma år 2009 som 2007 och 2008, nämligen 43 procent.

Årets genomgång av disciplinärenden

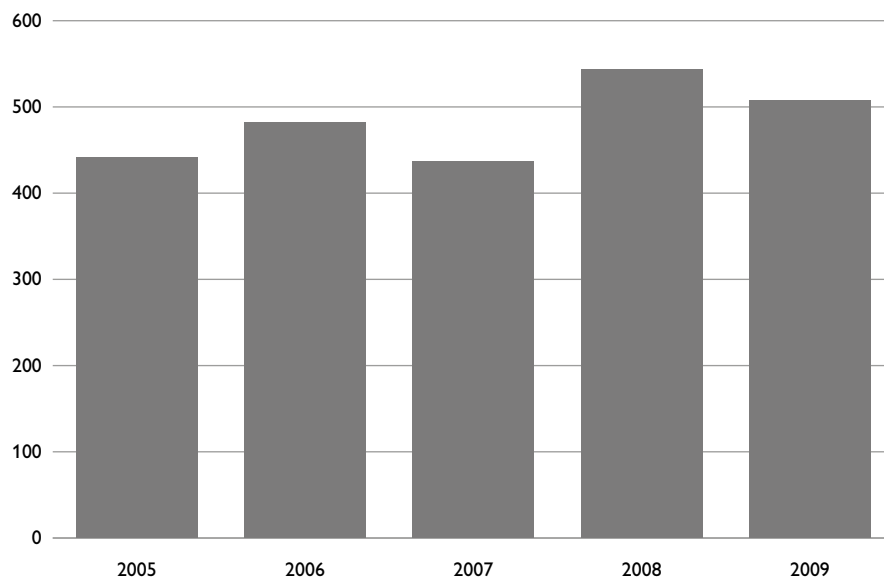
Utgångspunkter för genomgången

Högskoleverket har sedan år 2001 redovisat statistik och reflektioner med anledning av de disciplinärenden som har beslutats av universitet och högskolor enligt 10 kap. högskoleförordningen (1993:100). År 2009, liksom de senaste fyra åren, omfattar genomgången även de tre större enskilda utbildningsanordnarna Chalmers tekniska högskola, Handelshögskolan i Stockholm och Högskolan i Jönköping. I de fall en jämförelse görs med tidigare år är utgångspunkten år 2005, dvs. det år då dessa tre lärosäten började ingå i statistiken.

Antalet ärenden i disciplinnämnderna har minskat

En genomgång av besluten i disciplinärenden visar att 508 studenter blev föremål för en disciplinär åtgärd år 2009. Det är en minskning med cirka 7 procent från år 2008. Detta motsvarar dock endast 0,17 procent av antalet helårsstudenter. Se diagram 1 och tabell 1 (s. 10). Om man i stället räknar på antalet registrerade studenter – vilket egentligen vore mera korrekt – skulle andelen studenter som blev föremål för en disciplinär åtgärd bli endast cirka 0,11 procent. Se tabell 2 (s. 15). År 2008 var samma siffra cirka 0,13 procent.

Diagram 1. Antal disciplinärenden, år 2005–2009

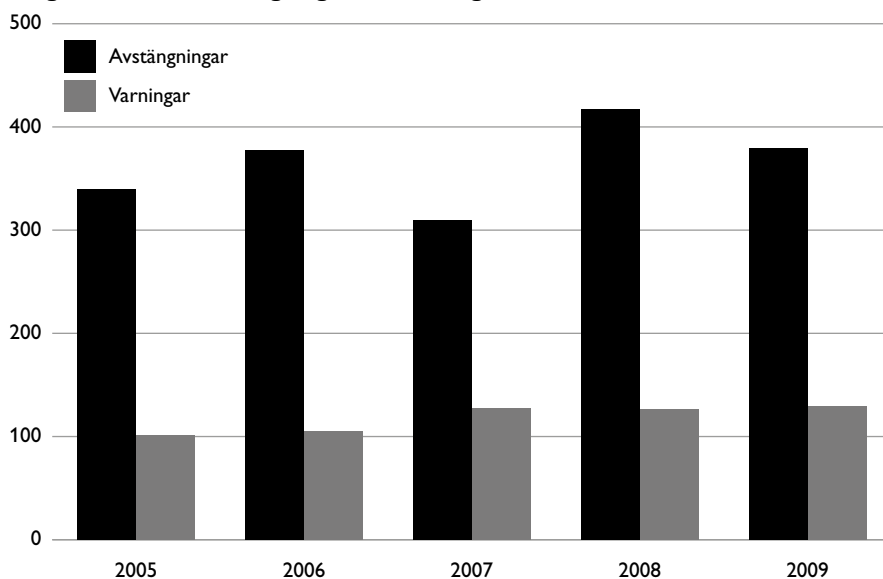

Påföljderna

Av de 508 studenter som blev föremål för disciplinära åtgärder 2009 avstängdes 379 och 129 fick en varning. Jämfört med år 2008 har antalet avstängningar

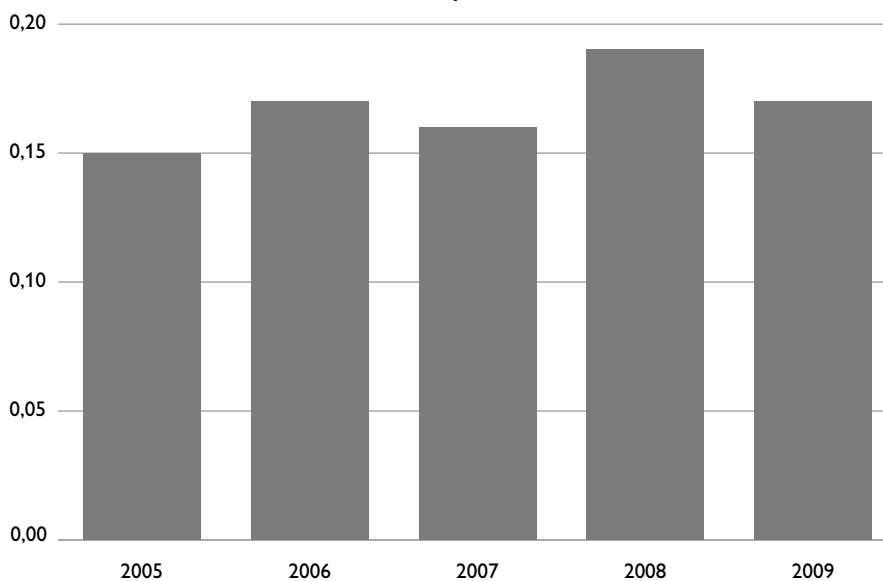
minskat med cirka 9 procent. Antalet varningar 2009 är i princip detsamma som år 2008, se diagram 2.

Diagram 2. Antal avstängningar och varningar, år 2005–2009

År 2009 ökade antalet helårsstudenter vid de aktuella lärosätena med cirka 8 procent jämfört med 2008. År 2008 ökade antalet helårsstudenter med 0,6 procent jämfört med 2007. Mellan 2007 och 2006 minskade antalet helårsstudenter med 1,1 procent och mellan åren 2006 och 2005 med 3,4 procent. Detta förklarar varför andelen studenter som blev föremål för en disciplinåtgärd ökade år 2007 jämfört med år 2005, trots att antalet ärenden var något färre. Se diagram 3.

Diagram 3. Andel disciplinärenden av hela utbildningsvolymen (antal avstängda och varnade studenter/antal helårsstudenter), år 2005–2009

Grunderna för disciplinåtgärderna

Högskoleverket har valt att dela upp de olika typerna av ärenden i sex kategorier:

1. fuskklappar och otillåtna hjälpmedel
2. otillåtet samarbete
3. plagiat och fabrikation
4. förfalskning av dokument
5. störande av undervisningen eller verksamheten i övrigt
6. sexuella eller etniska trakasserier.

Den vanligaste orsaken till att studenter blev föremål för disciplinåtgärder var, liksom vid de föregående årens granskningar, plagiering. Detta skedde i 303 fall, varav 244 avstängdes. År 2008 var motsvarande antal 302, varav 256 avstängdes. Antalet studenter som avstängdes eller varnades var alltså i princip detsamma år 2009 som 2008.

Av besluten från år 2009 framgår att alla lärosäten utom Högskolan i Jönköping och Växjö universitet i större utsträckning stänger av studenter som gjort sig skyldiga till plagiering än ger dem en varning.

Antalet ärenden rörande otillåtet samarbete är den kategori som minskat mest, från 97 år 2008 mot endast 55 år 2009.

Att antalet ärenden avseende störande av undervisningen fortfarande är ganska stort beror, liksom år 2007 och 2008, på att Södertörns högskola varnat ett flertal studenter för att ha haft påslagen mobiltelefon vid salstentamen. Se diagram 4 och 5 samt tabell 1.

Diagram 4. Antal disciplinärenden per disciplinkategori, år 2005–2009

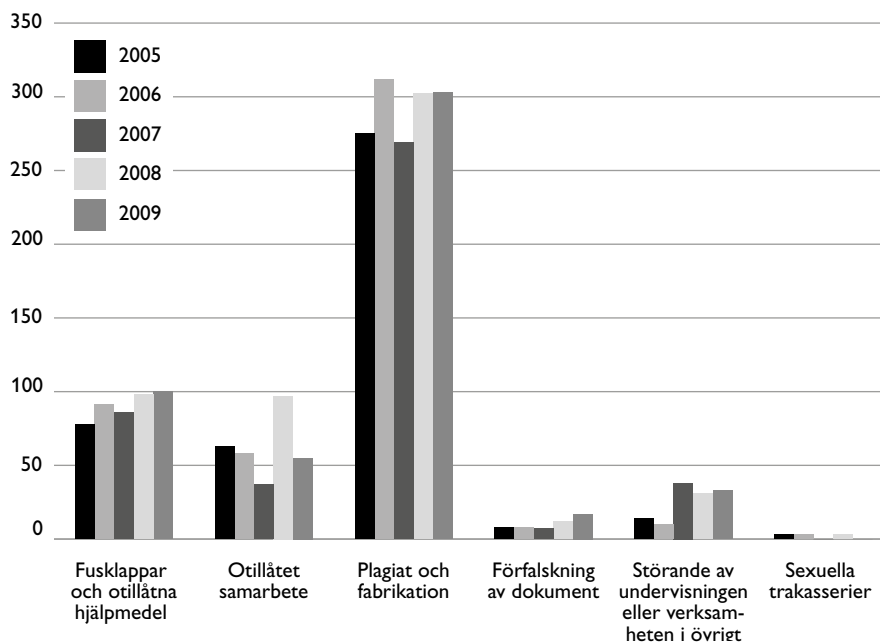
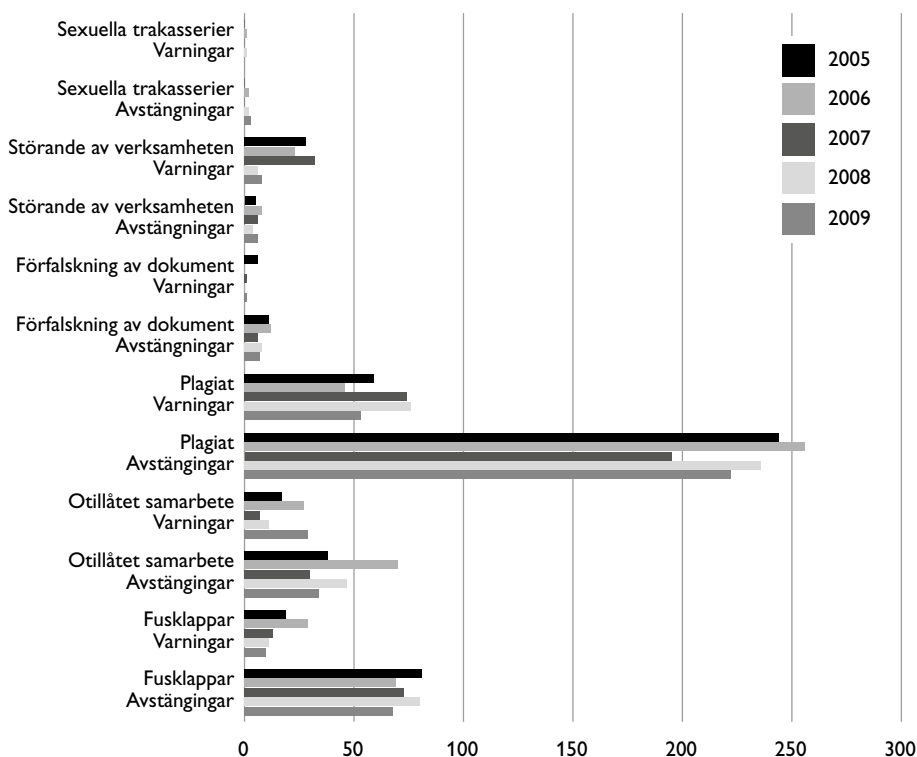

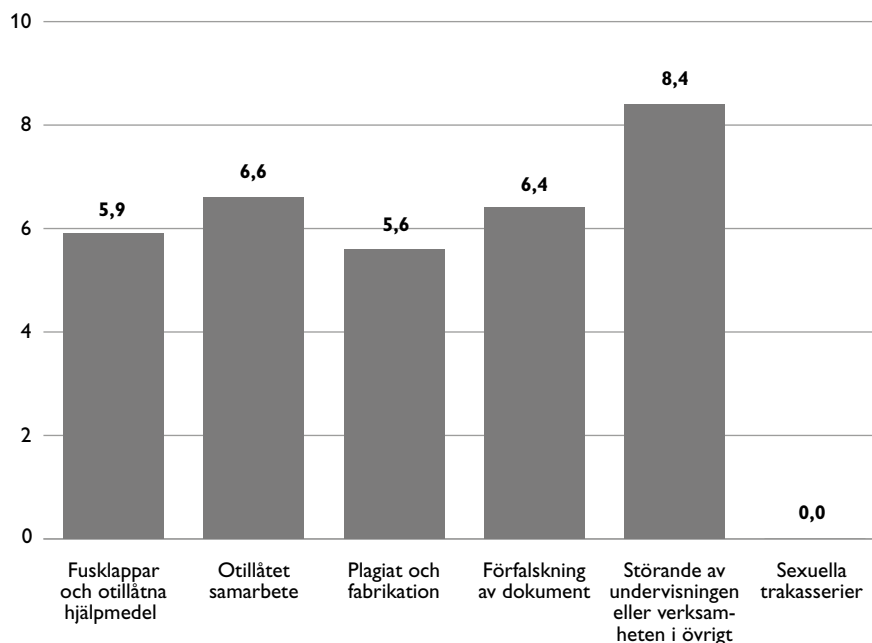
Diagram 5. Antal avstängningar (Avst.) och varningar (Varn.) per disciplinkategori, år 2005–2009

Avstängningstidens längd fortsätter att vara kring sex veckor men minskar för plagiering

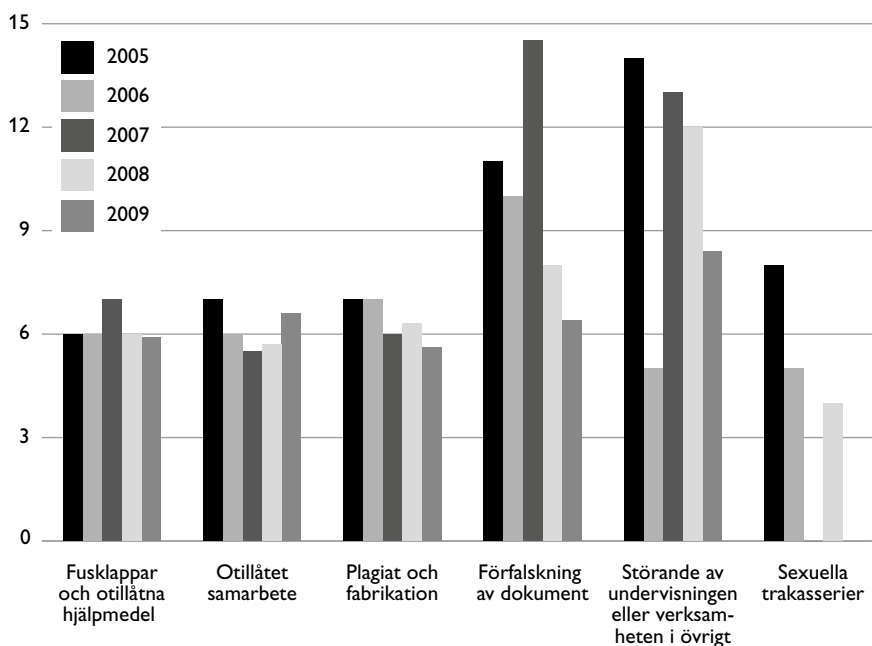
I årets genomgång finns, liksom för de senaste fyra åren, även en beräkning av den genomsnittliga avstängningstiden beroende på typ av förseelse. Många av ärendena liknar varandra. Siffrorna bör därför kunna fungera som en god vägledning när det gäller avstängningstidens längd, särskilt eftersom antalet ärenden i de tre kategorierna med flest avstängda studenter (de tre staplarna längst till vänster i diagram 6) är stort. Se diagram 6.

Diagram 6. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden, år 2009

Den genomsnittliga avstängningstiden för de tre mest förekommande kategorierna är mellan 5,6 och 6,6 veckor (år 2008 var samma siffror 5,7 och 6,3 veckor). Detta är något kortare tid än 2008 avseende fuskklappar och otillåtna hjälpmedel (5,9 veckor jämfört med 6,0) men avsevärt kortare vad gäller plagiat (5,6 veckor jämfört med 6,3). Avseende otillåtet samarbete var tiden avsevärt längre år 2009 än år 2008 (6,6 veckor jämfört med 5,7). Högskoleverket vill, liksom i tidigare genomgångar, i detta sammanhang upprepa att en avstängningstid om sex veckor också är vad professor emeritus Nils Jareborg förordat som en lämplig period (jämför Högskoleverkets skrift *Disciplinregler – konferens 16 oktober 2002*, som finns tillgänglig på Högskoleverkets webbplats, www.hsv.se). Vid påtagligt förmildrande omständigheter av personlig art kan även två eller tre veckor motiveras som en lämplig period enligt professor Jareborg. Antalet ärenden i de tre minst förekommande kategorierna är mycket litet, varför det inte går att dra några slutsatser om dessa. Se diagram 7.

Diagram 7. Genomsnittlig avstängningstid i veckor för disciplinärenden, år 2005–2008

Antalet disciplinärenden fortsätter variera i mindre omfattning mellan lärosätena

Hur många disciplinärenden som olika lärosäten har haft under år 2009 framgår av tabell 1 och 2 samt diagram 8.

Högskoleverket har i tidigare genomgångar kunnat se att antalet disciplinärenden (oberoende av studentantalet) har varierat i relativt stor omfattning mellan lärosätena. Det kunde dock konstateras att denna variation minskade år 2008. Även år 2009 ser det ut som om variationen fortsätter minska. En förklaring kan vara att uppmärksamheten kring plagiering de senaste åren har medfört att så gott som samtliga lärosäten numera uppmärksammat denna problematik.

Följande högskolor har inte fattat några beslut om avstängning eller varning år 2009: Danshögskolan, Dramatiska institutet, GIH, Försvarshögskolan, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Operahögskolan och Teaterhögskolan i Stockholm. Flertalet av dessa lärosäten är antingen konstnärliga eller har relativt få studenter, vilket är en förklaring till att dessa lärosäten vanligtvis har inga eller ett fåtal ärenden år efter år.

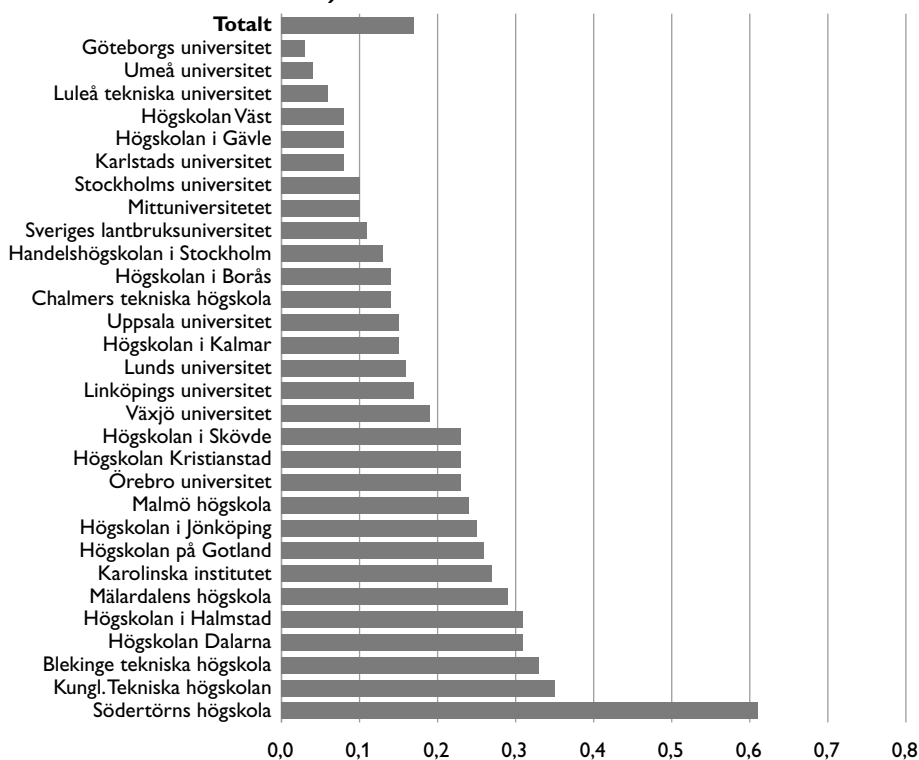
Tabell 1. Avstängningar och varningar per lärosäte år 2009

Lärosäte	Andel %	Totalt	Kvinnor	Män	Avstängningar	Varningar	Helårsstudenter
Blekinge tekniska högskola	0,33	13	2	11	12	1	3 953
Chalmers tekniska högskola	0,14	13	1	12	8	5	9 201
Göteborgs universitet	0,03	9	6	3	9	0	26 264
Handelshögskolan i Stockholm	0,13	2	0	2	0	2	1 485
Högskolan i Borås	0,14	9	3	6	5	4	6 402
Högskolan Dalarna	0,31	22	10	12	14	8	7 049
Högskolan i Gävle	0,08	5	2	3	4	1	5 988
Högskolan på Gotland	0,26	7	2	5	7	0	2 654
Högskolan i Halmstad	0,31	18	2	16	17	1	5 844
Högskolan i Jönköping	0,25	21	13	8	8	13	8 350
Högskolan i Kalmar	0,15	9	6	3	4	5	5 920
Högskolan Kristianstad	0,23	12	5	7	9	3	5 144
Högskolan i Skövde	0,23	10	6	4	7	3	4 361
Högskolan Väst	0,08	4	1	3	4	0	4 924
Karlstads universitet	0,08	7	3	4	5	2	8 333
Karolinska institutet	0,27	15	9	6	14	1	5 469
Kungl. Tekniska högskolan	0,35	44	11	33	35	9	12 563
Linköpings universitet	0,17	31	11	20	23	8	17 844
Luleå tekniska universitet	0,06	4	3	1	4	0	6 662
Lunds universitet	0,16	45	15	30	42	3	27 786
Malmö högskola	0,24	28	5	23	18	10	11 815
Mittuniversitetet	0,10	8	6	2	6	2	7 958
Mälardalens högskola	0,29	22	17	5	18	4	7 687
Stockholms universitet	0,10	28	17	11	27	1	29 241
Sveriges lantbruksuniversitet	0,11	4	2	2	2	2	3 781
Södertörns högskola	0,61	41	26	15	24	17	6 772
Umeå universitet	0,04	7	3	4	7	0	16 538
Uppsala universitet	0,15	32	18	14	16	16	21 114
Växjö universitet	0,19	16	4	12	9	7	8 404
Örebro universitet	0,23	22	8	14	21	1	9 414
Totalt	0,17	508	217	291	379	129	301 716

Procent kvinnor/män med avstängningar eller varningar: 43/57

Procent kvinnor/män av studenter i riket: 60/40

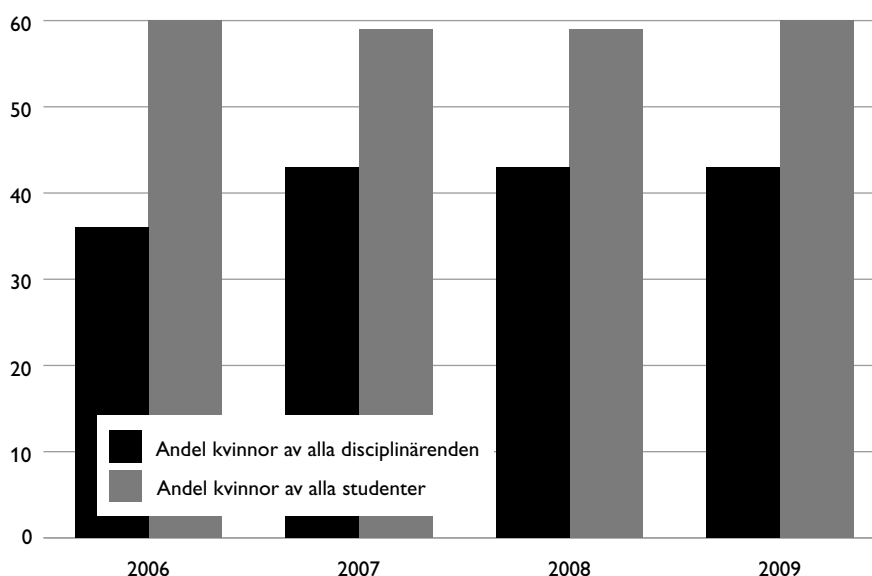
Diagram 8. Andel (procent) disciplinärenden per lärosäte år 2008 (antal disciplinärenden/antal helårsstudenter)

Fortsatt fler män än kvinnor som blir föremål för disciplinåtgärd såväl i antal som i procent av antalet studenter

År 2009, liksom de senaste tre åren, har Högskoleverket granskat om andelen personer som blir föremål för disciplinåtgärd skiljer sig mellan män och kvinnor. År 2006 utgjorde andelen kvinnor cirka 60 procent av studenterna. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnor endast 36 procent eller, uttryckt i antal studenter, 172 av 482. År 2007 utgjorde kvinnor 59 procent av studenterna. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnorna 43 procent, eller i antal räknat till 188 av 437. Även år 2008 utgjorde kvinnorna 59 procent av antalet studenter. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnorna ånyo 43 procent eller i antal räknat 231 av 543. År 2009 utgjorde kvinnor, liksom år 2006, 60 procent av antalet studenter. Av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd utgjorde kvinnorna återigen cirka 43 procent eller i antal räknat 217 av 508. Andelen kvinnor av dem som blev föremål för en disciplinåtgärd är alltså densamma år 2007 och 2008 som år 2009 (se tabell 1 och diagram 9).

Diagram 9. Andel (procent) kvinnor av alla disciplinärenden och andel kvinnor av alla studenter 2006–2009

Slutord

Högskoleverket kan konstatera att 303 disciplinärenden av 508 rör plagiering, som alltså är den absolut mest förekommande grunden för en disciplinåtgärd. Att antalet ärenden rörande plagiering sedan i varje fall år 2005, trots den ”skärpta bevakningen” vid lärosätena, hållit sig mellan cirka 270 och 300 per år skulle kunna bero på att många studenter redan på gymnasienivå kommit i kontakt med s.k. textmatchningsverktyg. Det har nämligen kommit till Högskoleverkets kännedom att gymnasieskolor i varje fall i Stockholmsområdet i allt högre grad använder olika textmatchningsverktyg.

Högskoleverket anordnade tillsammans med Kungl. Tekniska högskolan under våren 2009 en seminarierie ledd av Jude Carroll, internationell expert på plagiering i högre utbildning (dokumentation kring denna serie finns att tillgå på engelska på webbadressen www.kth.se/plagiarism). Jude Carroll har nu tillsammans med Carl-Mikael Zetterling, professor vid KTH, utarbetat en handbok, *Hjälp studenterna att undvika plagiering*. Handboken finns i såväl en engelskspråkig version som i en svensk version (www.kth.se/plagiat). Handboken är främst avsedd för lärare och studenter vid KTH, men bör ändå med behållning kunna läsas av samtliga som har ett intresse för plagieringsproblematiken. Förutom denna handbok finns även Blekinge tekniska högskolas och Linnéuniversitetets gemensamt framtagna webbaserade läromedel, *Refero – antiplagieringsguiden*. Guiden, som finns både på engelska och svenska, finns att tillgå på bl.a. följande webbadress: www.bi.hik.se/Refero/intro.php.

Tabell 2, avstängningar och varningar per lärosäte år 2009. Andel avstängda/varnade per antal studenter vårterminen + höstterminen 2009

Lärosäte	Andel %	Totalt	Kvinnor	Män	Avstängningar	Varningar	Registerrade studenter
Blekinge tekniska högskola	0,15	13	2	11	12	1	8 475
Chalmers tekniska högskola	0,10	13	1	12	8	5	12 724
Göteborgs universitet	0,02	9	6	3	9	0	42 867
Handelshögskolan i Stockholm	0,09	2	0	2	0	2	2 155
Högskolan i Borås	0,08	9	3	6	5	4	11 912
Högskolan Dalarna	0,13	22	10	12	14	8	16 966
Högskolan i Gävle	0,04	5	2	3	4	1	13 248
Högskolan på Gotland	0,08	7	2	5	7	0	8 275
Högskolan i Halmstad	0,15	18	2	16	17	1	11 699
Högskolan i Jönköping	0,13	21	13	8	8	13	16 036
Högskolan i Kalmar	0,08	9	6	3	4	5	11 697
Högskolan Kristianstad	0,11	12	5	7	9	3	11 402
Högskolan i Skövde	0,11	10	6	4	7	3	9 522
Högskolan Väst	0,04	4	1	3	4	0	9 722
Karlstads universitet	0,05	7	3	4	5	2	15 080
Karolinska institutet	0,17	15	9	6	14	1	8 815
Kungl. Tekniska högskolan	0,21	44	11	33	35	9	21 271
Linköpings universitet	0,12	31	11	20	23	8	26 141
Luleå tekniska universitet	0,03	4	3	1	4	0	12 594
Lunds universitet	0,11	45	15	30	42	3	42 498
Malmö högskola	0,14	28	5	23	18	10	20 654
Mittuniversitetet	0,04	8	6	2	6	2	19 199
Mälardalens högskola	0,17	22	17	5	18	4	12 670
Stockholms universitet	0,06	28	17	11	27	1	50 712
Sveriges lantbruksuniversitet	0,06	4	2	2	2	2	6 413
Södertörns högskola	0,38	41	26	15	24	17	10 907
Umeå universitet	0,02	7	3	4	7	0	30 437
Uppsala universitet	0,10	32	18	14	16	16	33 682
Växjö universitet	0,09	16	4	12	9	7	17 336
Örebro universitet	0,14	22	8	14	21	1	15 484
Totalt	0,11	508	217	291	379	129	465 673

Procent kvinnor/män med avstängningar eller varningar: 43/57

Procent kvinnor/män av studenter i riket: 60/40

OBS! Totalen är nettoräknad (vissa studenter är registrerade på mer än ett lärosäte).

Högskoleverket är en myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

Läs mer på vår webbplats www.hsv.se.